

--Pöllönkankaan koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2022-2025

”OLE OMA ITSESI! HYMYILE, ÄLÄ HAUKU!”

Taustaa

Yhdenvertaisuus

[Yhdenvertaisuuslaki](#) velvoittaa oppilaitokset edistämään yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti. Kaikilla perusasteen kouluilla on oltava suunnitelma, joka sisältää

arvion yhdenvertaisuuden toteutumisesta oppilaitoksen toiminnassa sekä tarkoituksenmukaiset toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Myös oppilaiden ja opiskelijoiden tulee voida vaikuttaa suunnitelman sisältöön.

Yhdenvertaisuus näkyy koulun oppisisällöissä, toimintakulttuurissa ja siinä millaisia valmiuksia oppilaat saavat toimiakseen jatkossakin yhdenvertaisuutta edistävinä ihmisinä. Yhdenvertaisessa koulussa kaikki tulevat kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään eikä ketään syrjitä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tasa-arvo

[Tasa-arvolain](#) mukaan tytöille ja pojille on järjestettävä samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Opetuksen ja oppimateriaalien on tuettava tasa-arvoa. Opetusta tai oppimateriaalia ei saa käyttää ennakkoluulojen tai kaavamaisten sukupuoliroolien ylläpitämiseen.

Myös sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tulee ennaltaehkäistä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että koulussa opetetaan arvostavaa suhtautumista kaikkiin ja kerrotaan perustietoa sukupuolen moninaisuudesta.

Jokainen opettaja ohjaa oppilaita oman opetuksensa yhteydessä. Koulussa tulee pyrkiä purkamaan ajattelutapoja, jotka ohjaavat oppilaita tekemään valintoja sukupuolen mukaan, esimerkiksi valinnaisainevalinnoissa ja jatko-opintosuunnitelmissa.

Kartoitukset

Pöllönkankaan koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa tehdessä hyödynnämme:

- koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus -kyselyä, joka tehdään joka toinen vuosi
- kouluterveyskyselyä

- Oulun kaupungin laatimaa hyvinvointikyselyä oppilaille, opetushenkilökunnalle sekä huoltajille parillisina vuosina
- valtakunnallisia kouluterveyskyselyjä 4.-5. ja 8.-9. luokille parittomina vuosina
- Pöllönkankaan koulun omaa Luokkahenki-kyselyä syksyisin ja keväisin
- henkilökunnan Kunta10-kyselyn tuloksia

Kartoitusten (kyselyt, toiminnalliset tehtävät) tarkoitus on pitää oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan näkemykset ja kokemukset keskiössä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa tehdessä.

Pöllönkankaan koulun suunnitelman laadinnassa on huomioitu myös Oulun kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma ja toiminnallisen tasa-arvon [suunnitelmat](#). Niissä ongelmina mainitaan mm. lasten ja nuorten kokemaa arjen yksinäisyyttä, nettikiusaamista, tiedon tarve omista oikeuksista ja tukimahdollisuuksista. Suunnitelmia laadittaessa tuli myös esille, että koulujen henkilökuntien pitäisi saada enemmän tietoa uskonnottomuudesta sekä uskonnonvapautta koskevasta lainsäädännöstä.

Pöllönkankaan koululta osallistuu opettaja Rauhankasvatusinstituutin järjestämään koulutussarjaan. Koulutuksen tarkoituksena on antaa käytännönläheisiä työkaluja sellaisen yhdenvertaisuussuunnitelman tekoon, josta on todellista hyötyä oppilaitoksen arjessa.

Kehittämiskohteet Pöllönkankaan koululla

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kysymykset tulee liittää kiinteästi osaksi hyvinvoinnin lisäämiseen tähtäävää toimintaa, koska aiempien kyselyiden mukaan osa oppilaista kokee, että heitä ei kuunnella ja arvosteta luokassa/koulussa yhdenvertaisesti. Vastausten mukaan asia liittyy osaksi myös oppilaan sukupuoleen.

Koulun henkilökunnan tehtävä on toimia yhä paremmin ammatillisesti niin, että jokaista lasta ja nuorta opetetaan ja tuetaan Pöllönkankaan koululla yhdenvertaisemmin. **Oppilaan tausta, identiteetti tai esimerkiksi sukupuolen ilmaisu ei saa korostua tai toisaalta jäädä huomiotta (vrt. [positiivinen erityiskohtelu, §9](#) ja [kohtuulliset mukautukset, §15](#)) tai vaikuttaa stereotyyppisesti opetukseen ja muuhun koulun toimintaan.**

Yhdenvertaisuuteen pyrkivä opettaja muokkaa opetusmenetelmiään, materiaalejaan ja oppimisympäristöjään siten, että jokaisella olisi oikeus yhdenvertaiseen oppimiseen ja kuulluksi tulemiseen.

Koska palautteen mukaan oppilaat eivät tiedä, miten voisivat paremmin vaikuttaa koulun asioihin, lisätään oppilaiden osallisuutta Pöllönkankaan koulun arjessa.

Toimenpiteet Pöllönkankaan koululla

Panostetaan ongelmien syntymisen ehkäisyyn niin, että huomioidaan asia koulun toimintakulttuurissa kokonaisuudessaan (tietoisuus laeista ja määräyksistä, johtaminen, oppimisympäristö- ja oppimateriaali, ilmapiiri, yhteistyö, ammatillisuus).

1. Pöllönkankaan koululla on tehty [koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan toimintakulttuurin periaatteita koskevaan lukuun 4.2. koulukohtainen lisäys:](#)

"Pöllönkankaan koululla on yhteisesti sovittu, että toimintakulttuurin kehittämistavoitteet ovat seuraavat:

**Kaikki oppilaat saavat tarvitsemansa tuen*

**Yhteistyötä lisätään oppiaineiden, koulun henkilökunnan ja eri ikäryhmien välillä*

**Uusia toimintamalleja kokeillaan rohkeasti"*

Pöllönkankaan koululla suunnitellaan tarkemmat menettelyt yllä oleviin periaatteisiin liittyen lukuvuosisuunnittelun yhteydessä. Lisäksi konkretisoituja kehittämiskohteita esitellään koulun tv-tauluilla.

2. Koulun tiimirakenne tukee oppilaiden ja henkilökunnan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta.

3. Koulukohtaisessa aine-OPSissa on otettu huomioitu yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät sisällöt ja menettelyt. Henkilökunta tutustuu [Älä oletta](#) -kirjan pohjalta tehtyyn arjen työn muistilistaan suunnitelman lopussa ja toimii sen mukaisesti (Pöllönkankaan koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman liite).

4. Sisällytetään jatkossakin kyselyihin kysymyksiä, joiden avulla pystytään kartoittamaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon merkitystä koulun toiminnassa ja ennakkoluulottomuutta suhteessa moninaisuuteen. Seurataan vastausten tuloksia yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön kehittämisessä.

5. Lisätään jokaisen oppilaan mahdollisuutta arjen osallisuuteen koulussa mm.

- Vihreä lippu -toiminta
- Liikkuva koulu -toiminta
- Hyvis-tunnit (tunne- ja turvataidot)
- Yrittäjyyskasvatusteemat
- Tukioppilastoiminta
- Someturva-sovellus
- Edustuksellinen osallisuus, esim. oppilaskunnan hallitus ja luokkien edustajat
- Erilaiset kyselyt

Toimenpiteiden toteutumisen arviointi Pöllönkankaan koululla

Suunnitelma sisällytetään osaksi koulukohtaista opetussuunnitelmaa (erillinen liite lukuun 4.2.), ja se päivitetään kolmen vuoden välein. Toimenpiteiden toteutumista arvioidaan osana toimintakulttuurin arviointia. Sen menettelyt on kirjattu Pöllönkankaan opetussuunnitelmaan lukuun 4.2. seuraavasti:

”Pöllönkankaan koulun toimintakulttuuria ja siihen liittyviä vuosittaisia painotuksia arvioidaan keväällä VESO-kokouksessa. Arvioinnissa voidaan käyttää pohjana sähköistä kyselyalustaa (esim. Qridi tai Forms), jonka tulosten pohjalta käydään keskustelua opettajakunnan kesken. Huoltajat osallistuvat arviointiin vanhempaintoimikunnan (Pöllöklubi) tai huoltajille suunnattujen kyselyiden kautta.”

Oppilaiden osuus toimintakulttuurin kehittämisen arvioinnissa huomioidaan oppilaskuntatoiminnassa oppilaskuntien hallitusten organisoimana (vrt. luku 5.2.).”

Pöllönkankaan koulun opetussuunnitelma ja siihen liittyvä koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on nähtävissä koulun [kotisivulla](#).

Lisätietoa:

<https://yhdenvertaisuus.fi/etusivu>

<https://maailmankoulu.fi/>

[Tasa-arvoisempi koulu](#)

[Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf \(maailmankoulu.fi\)](#)

[aito-yhdenvertaisuus-koulussa-syrjinn3a4n-vastainen-pedagogiikka 2013.pdf \(wordpress.com\)](#)

Arjen työn muistilista yhdenvertaisuuden ja toiminnallisen tasa-arvon edistämiseksi

Huolehdi osaltasi esteettömyydestä ja tue oppilaita eri tavoin. Esteettömyys on yksilöllisyyden huomioimista ja erilaisuuden hyväksymistä.

Näe ja arvosta oppilas ensisijaisesti omana itsenään. Oppilaiden moninaisuus ei vaikuta oppimiseen ja käyttäytymiseen.

Anna moninaisten ihmissuhteiden ja perheiden näkyä opetuksessasi ja huomioi ne viestinnässä ja yhteistyössä huoltajien kanssa.

Huomioi perheiden erilainen taloudellinen tilanne ja sen vaikutus lapsen ja nuoren koulunkäyntiin.

Moninaisia lapsia, nuoria ja aikuisia tulee näkyä samaistumiskohteina (esim. oppimateriaalien valinta, opetuksen esimerkit).

Älä salli seksuaalista häirintää koulussa. Jokaisella on oikeus asettaa omat rajansa ja niitä tulee kunnioittaa.

Suhtaudu yhdenvertaisesti monikulttuurisuuteen -- älä eksotisoi.

Puutu rasismiin!

Tue tarvittaessa eri tavoin monikulttuurisia oppilaita opiskelun etenemisessä.

Kohtele oppilaita yhdenvertaisesti vakaumuksesta huolimatta koulun arjessa ja juhliissa.

Opetuksessa on huomioitava, että oppilaissa on transsukupuolisia, muunsukupuolisia ja intersukupuolisia. Päivitä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä koskevat termit ja käsitteet myös omassa mielessäsi (esim. <https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/sukupuolen-moninaisuus/sukupuolen-moninaisuuden-sanasto/>)

Huomaa, tue ja vahvista nuoria, jotka sukupuolen ilmaisullaan ja valinnoillaan haastavat sukupuolinormeja.

Puutu sukupuolen ilmaisuun perustuvaan kiusaamiseen ja häirintään.

Mieti, kannustatko ja huomioitko tyttöjä ja poikia yhtä paljon luokkatilanteissa tai jaatko heidät perusteetta sukupuolen mukaan ryhmiin.

Aseta nuorten kaikenlainen osallistaminen (ei vain osallisuuden edustukselliset muodot) tärkeäksi päämääräksi työssäsi. ([Normit nurin](#))